

SZAKMAIELOKÉSZÍTÉS A MŰSZAKISZAKTERÜLETRE „B” változat

9. évfolyam

Műszaki előkészítő ismeretek	111 óra
Műszaki előkészítő gyakorlatok	74 óra
Elmélet és gyakorlat	185 óra

MŰSZAKIELOKÉSZÍTŐ ISMERETEK

Évi óraszám: 111 óra

Célok és feladatok

Az előkészítő ismeretek oktatásának alapvető célja a műszaki szakterület általános ismereteinek, összefüggéseinek elsajátítása, a készségek, képességek fejlesztése, valamint olyan ismeretrendszer, tudás és alkalmazási ismeretek kialakítása, amely megalapozza és formálja a műszaki szakterületbe tartozó szakmacsoportokhoz szükséges szemléletet. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő tevékenységekre. A műszaki szakterület sokszínű, aktív tanulói magatartás és tanulási élményeket eredményező bemutatásával keltse fel a tanulók érdeklődését a szakterület iránt. Alakítsa ki a tanulók pályájának folyamatos tervezését, és erősítse azt.

A „B” változatú kerettanterv célja a megalapozott elméleti ismeretekkel és tanulói képességekkel belépő, jobban terhelhető tanulók műveltségének továbbfejlesztése. Az elméleti oktatás célja a szakképzésbe való belépéshez szükséges műveltség megalapozása.

A tanulók a szakiskolai ismeretekhez kapcsolódóan ismerkedjenek meg a műszaki szakterület széles lehetőségeivel és a szakmai képzés jelentőségével. Ennek alapján legyenek képesek saját helyzetük és céljaik meghatározására, és alakuljon ki bennük a szakmai tudás igénye. Mutassanak be a szakterület szakmacsoportjaiból egyes munkatevékenységeket. A tantárgy oktatása járuljon hozzá a tanulók egyéni életpályájának reális megtervezéséhez.

A *Mérések* oktatásának célja, hogy alakítsa ki a tanulóknál a pontos és minőségi feladatvégzés igényét, a környezetért való felelősségét, a lényegmegragadó képességet.

Ismertesse meg a legfontosabb mérés technikai alapelveket és alapvető mérési módszereket, a gyakorlatban előforduló ellenőrző és mérőeszközöket és a legalapvetőbb műszaki mérés technikai szakkifejezések használatát.

Fejlessze a logikus gondolkodást, a célirányos műszaki feladatmegoldó képességet.

Az *Anyagok* oktatásának célja, hogy tanulók legyenek tájékozottak az anyagok tulajdonságairól, felhasználhatóságáról.

Szintetizálja az egyes tantárgyak során tanult idevonatkozó ismereteiket.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során fejlődjenek a tanulók szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen az ismeretelemző-értékelő gondolkodás, az önálló ismeretszerzés, az ismeretek alkalmazási képessége.

Fejlessze a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességeket, a rajzi képességeket. Alakuljon ki, fejlődjön, erősödjön meg a tanulók saját munkájukkal kapcsolatos igényessége, munkájuk legyen átgondolt, célszerű, eredményes, a szóbeli kommunikációban törekedjenek a nyelvi, a szakkifejezések szabatos használatára, munkáikban az igényes külalakra.

A tantárgyi tevékenység során szokjanak hozzá a tanulók a számítástechnikai eszközök használatához.

Alakuljon ki a tanulóknál az önálló szakmai tanulás, feladatmegoldás igénye, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

A tantárgyi tevékenység során folyamatosan erősödjék a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás.

A szakiskolai évek nyújtsanak segítséget ahhoz, hogy a tanulók hosszabb távú szakmai perspektívában gondolkozzanak, és ezen belül individuális célokat is fogalmazzanak meg. Fontos, hogy ismerjék a szakterülethez kapcsolódó

képesítések rendszerét és ezen belül el tudják magukat helyezni, meg tudják különböztetni az iskolai és a munkaerő-piaci szakképzési lehetőségeket.

A szakterülethez kapcsolódó életcélok fogalmazódjanak meg, válják világossá, hogy a szakmai karrier kialakítása nem egyszeri döntés eredménye, hanem a folyamatos lehetőségek felismerése, illetve az azok közül való választás. Ismerkedjenek meg a pályatervezés fogalmával, amely alapuljon a szakmai ismeretek és a munkaerő-piaci ismeretek összhangján.

Mérések:

A tanulók ismerjék a műszaki területen alkalmazott alpméréseket és az ahhoz szükséges eszközöket. Tudják megbecsülni a mérési adatokat, tudjanak mérőeszközt kiválasztani egyszerű mérési feladathoz.

Anyagok:

A tanulók ismerjék az anyagok legfontosabb fizikai, mechanikai és technológiai tulajdonságait, jellemző alkalmazási területeit.

Belépő tevékenységformák

Feladattal vezetett elemzés írásos, képi és elektronikus ismeretforrások felhasználásával, beadásra szánt beszámolók készítése.

A fizikában, kémiában, matematikában tanult ismeretek rendszerezése, ismétlése.

Információk gyűjtése a tanulók szakirányú tapasztalatainak felhasználásával és kiadványok, szakmai folyóiratok, szakkönyvek segítségével.

Megfigyelési szempontok alapján történő ismeretszerzés. (A tanult ismeretek, törvényszerűségek felismerése a hétköznapi életben. A különböző szakmák közötti hasonlóságok és különbségek felfedezése.)

Önálló tapasztalatszerzéssel egyszerű összefüggések, törvényszerűségek felismerése.

Élménybeszámolók, álláshirdetések megfogalmazása, saját élmények, munkaköri leírások, esetleírások, filmek, sajtóinformációk elemzése.

A saját tulajdonságok elemzése, a pályaalakmasság mérlegelése, az elképzelések és a lehetőségek módszeres összevetése.

Helyzetgyakorlatok, esetmegbeszélések, találkozás, tájékoztató beszélgetés a téma miatt meghívott idegenekkel. Véleményalkotás tanári közreműködéssel a saját és a társak terveiről.

Mérések:

A tanult fizikai jelenségek felismerése, egyszerűbb mérések és kísérletek elvégzése, eredmények értelmezése.

Anyagok:

A fémek és nemfémek elemek, az egyszerű és az összetett anyagok megkülönböztetése, felismerése.

Mérések

Témakörök	Tartalmak
A munka és tudás szerepe, munkaerő-piaci jelentősége	Szakmai szintek, képzési lehetőségek összegyűjtése.
Mérési alapismeretek	A mérés fogalma, a szabványosítás jelentősége, az SI mértékrendszer.
Hosszúságmérés	A hosszúság SI alapegysége, annak törtrészei és többszöröse. A hosszúságmérés eszközei, azok mérési pontossága. Mérőeszköz kiválasztása adott mérési feladathoz.

Témakörök	Tartalmak
Tömegmérés	A tömeg SI alapegysége, törtrészei és többszörösei, azok egymásba átváltása. Mérőeszköz kiválasztása adott mérési feladathoz.
Területmérés	A terület SI alapegysége, annak törtrészei és többszörösei, azok egymásba átváltása. Hosszúságadatkból egyszerű idomok, felületek felszínének meghatározása.
Hőmérsékletmérés	A hőmérséklet fogalma, egyszerű hőmérők mérési elve.
Időmérés	Időmérő eszközök használata.

Anyagok

Témakörök	Tartalmak
Az érdeklődés, hajlamok, képességek, munkamód	Kapcsolódó érdeklődési irányok, a foglalkozások világa, a pályák világának struktúrájának alakulása.
A műszaki gyakorlatban felhasznált anyagok csoportosítása	Fémes, nemfémes anyagok. A nyersanyagok, alapanyagok, segédanyagok fogalma. A hulladékok és melléktermékek fogalma, hasznosításuk gazdasági jelentősége. Az alapanyagok alapvető fizikai, kémiai, mechanikai és technológiai tulajdonságai.
A nemfémes anyagok	Kerámiák, fa, textíliák, papír, bőr, műanyagok, gumi, hőszigetelő anyagok, kenőanyagok jellemző tulajdonságai, felhasználási területei.
Fémes anyagok	Vas és jellegzetes vasötvözetek, könnyű- és színesfémek, gyakoribb ötvözeteik.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók folyamatos munkával alakítsák pályatervüket, írásban is rögzítsék az elérendő köztes célokat, fogalmazzanak véleményt, alkossanak ítéletet saját lehetőségeikről.

Mérések:

A tanulók ismerjék a mérés fogalmát, a szabványosítás jelentőségét, az SI mértérendszerrel, a mérési pontosság és a mérési hibák fogalmát, a hosszúság-, a tömeg-, a terület-, a hőmérséklet- és az időmérés mérőeszközeit, azok felhasználásait, a mértékegységeiket és azok átváltásait, a mért értékek értelmezését, az alapvető mérések elvét, a mérőeszközök felépítését, beállítását, kezelését.

Tudják megbecsülni a mérési adatokat.

Anyagok:

A tanulók ismerjék az elemek csoportosítását, a fémes és a nemfémes elemek legfontosabb jellemzőit, az alapanyag és a segédanyag fogalmát, az anyagok legfontosabb tulajdonságait, az egyes nemfémes anyagok alapvető tulajdonságait, jellemző alkalmazási területeit, az alapvető fémek (vas, réz, alumínium és ezek ötvözetei) tulajdonságait és jellemző felhasználási területeit.

MŰSZAKIELOKÉSZÍTŐGYAKORLATOK

Évi óraszám: 74 óra

Célok és feladatok

Az előkészítő gyakorlatok oktatásának alapvető célja a műszaki szakterületen az elmélethez kapcsolódó manuális tevékenységek elsajátításán keresztül a pályaeorientáció megerősítése, valamint olyan ismeretrendszer, tudás és gyakorlati ismeretek kialakítása, amely megalapozza és formálja a műszaki szakterületbe tartozó szakmacsoporthoz szükséges szemléletet. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő munkavégzésre is.

A „B” változatú kerettanterv célja a megalapozott elméleti ismeretekkel és tanulói képességekkel belépő, jobban terhelhető tanulók műveltségének továbbfejlesztése. A gyakorlati oktatás célja — megfelelő tanulói aktivitás mellett — a szakképzésbe való belépéshez szükséges készségek és képességek továbbfejlesztése.

A tanulók ismerkedjenek meg a műszaki szakterület szemléletének kialakításához szükséges néhány, motivációt is segítő előkészítő művelettel.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy a gyakorlati tevékenységeken keresztül erősítse a pályaeorientációt a műszaki szakterületen, és motiválja a tanulókat.

A tanulók ismerkedjenek meg a szakterülethez szükséges mérő-, előrajzoló és jelölőeszközökkel. Egyszerűbb darabolási, szabási műveleteket el tudjanak végezni.

A bemutatás szintjén minél több megmunkálási eszközt ismerjenek meg.

Ismerjék a kézi megmunkálási eszközöket (pl. reszelő), legyenek képesek elvégezni egyszerűbb összeállítási, összeépítési feladatot.

Ismerjenek meg a tanulók minél több keverék-előállítási technológiát.

Belépő tevékenységformák

A hétköznapi életben előforduló leggyakoribb szerszámok, azok használatának áttekintése. Tárgykészítés, szerkezet-építés. Egyszerű produktum önálló elkészítése.

Témakörök	Tartalmak
Előrajzolás, jelölés	Különbéle anyagokon mérés, előrajzolás, jelölés.*
Darabolás, szabás	Különbéle anyagok darabolása megfelelő eszközökkel.*
Kézi megmunkálások	Egyszerű műveletek végzése.*
Összeállítás	Összeállítási, összeépítési tevékenységek.*
Keverékek	Eszközök áttekintése, keverékkészítés.*
Pályaeorientáció	Érdeklődési kör alapján egyéni produktum készítése.

* A témakörök bemutatása a műszaki szakterület szakmacsoportjainak jellegzetességein keresztül történik.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók készítsenek egyéni tervet, amely az érdeklődésükhöz kapcsolódó szakmát, továbbtanulási lehetőséget vagy munkaelképzelést tartalmaz. Készítsenek el egy önálló feladatot, tárgyat, produktumot, amely az érdeklődésüknek megfelelő tevékenységre utal.

A tanulók ismerjék a szakterülethez szükséges előrajzoló és jelölőeszközöket.

Egyszerűbb darabolási, szabási műveleteket el tudjanak végezni.

Képesek legyenek elvégezni egyszerűbb összeállítási feladatot.

Tudjanak a tanulók egyszerűbb keveréket előállítani.